

Eindrapport

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET OUDE STEENFABRIEK TE MONTFOORT

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET OUDE STEENFABRIEK TE MONTFOORT

rapportnr. 2014.1737

april 2014

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2014.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 DE PLANNEN	4
1.4 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK.....	6
1.5 OPBOUW RAPPORT	6
 2. FLORA- EN FAUNAWET	7
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	7
2.2 RODE LIJST	7
 3. METHODE.....	9
 4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING	10
4.1 FLORA.....	10
4.2 VLEERMUIZEN.....	10
4.3 OVERIGE ZOOGDIEREN	11
4.4 BROEDVOGELS	12
4.5 AMFIBIEËN	12
4.6 VISSEN	13
4.7 REPTIELEN.....	13
4.8 OVERIGE.....	14
 5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE	15
5.1 AANLEIDING	15
5.2 RESULTATEN	15
5.3 EINDCONCLUSIE	15
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR	16
 BIJLAGEN.....	17
1. EXACTE LIGGING PLANGEBIED	18
2. BEGRIPPEN	19

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen om de oude steenfabriek te Montfoort te herontwikkelen en rondom het gebouw zal een park aangelegd worden. Het voorkomen van beschermde soorten vormt een te onderzoeken aspect omdat met de realisatie van de plannen effecten kunnen gaan ontstaan op planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Flora- en faunawet. Op grond hiervan heeft Rho adviseurs voor leefruimte te Rotterdam aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een verkennend veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van wettelijk beschermde soorten en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

1.2 Het plangebied

Het plangebied van de Oude Steenfabriek bestaat uit een weidegebied met sloot van noordwest naar zuidoost. De weilanden worden begraasd door schapen en het zuidwestelijk weiland ligt braak. In de sloot is een stuw opgenomen in verband met het verloop van de percelen. In de noordwestzijde is een steenfabriek en woonhuis gelegen met rondom oude bomen. Aldaar is bevindt zich ook een leegstaande wooncaravan. De noordwestzijde van het plangebied grenst aan de Hollandse IJssel en is gedeeltelijk afgeschermd met een coniferen haag. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van de situatie in maart 2014.

Figuur 1. Globale ligging van de Oude Steenfabriek te Montfoort.

Figuur 2. Aanzicht van de Oude Steenfabriek te Montfoort.

Vervolg figuur 2. Aanzicht van de Oude Steenfabriek te Montfoort.

1.3 De plannen

De plansituatie is weergegeven in figuur 3. Het plan bestaat uit herontwikkelen van de bestaande oranden en de realisatie van een openbaar park. Er komen tevens enkele vijvers en een (vrachtwagen)parkeerterrein.

Als gevolg van deze plannen worden de panden gerestaureerd, bomen gerooid en gronden vergraven / bouwrijp gemaakt.

Figuur 3. Plansituatie Oude Steenfabriek te Montfoort.

1.4 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke wettelijk beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet te verwachten zijn. Anderzijds worden de consequenties van deze aanwezigheid voor de planontwikkeling weergegeven.

Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding en de doelstelling, is het van belang dat de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten komen mogelijk voor ter plaatse van en in de directe omgeving van de Oude Steenfabriek te Montfoort?
2. Welke verwachte wettelijk beschermde planten- en diersoorten ondervinden nadelen van de plansituatie?
3. Hoe dient te worden omgegaan met eventuele negatieve effecten van de plansituatie op wettelijk beschermde planten- en diersoorten?

1.5 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de Flora- en faunawet (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 3).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde soorten (hoofdstuk 4).
- Een beoordeling van de effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 5).

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gebruikte definities en afkortingen.

2. FLORA- EN FAUNAWET

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van de soortbescherming in de Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Deze soortenbescherming van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Een ruimtelijke ingreep kan gepaard gaan met negatieve effecten op planten en dieren. Om een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen die negatieve effecten heeft op beschermde soorten, is in een aantal gevallen een ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken noodzakelijk. Om een dergelijke ontheffing te kunnen verkrijgen, moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten. Qua mate van bescherming kan onderscheid worden gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 een algemene vrijstelling. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden.

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten voor deze soorten hebben. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die niet conform de gedragscode worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, vanwege de Vogelrichtlijn te beschermen vogelsoorten en soorten die zijn opgenomen bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das en waterspitsmuis) geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Tussen de Flora- en faunawet en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode lijstsoort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten.

3. METHODE

Op dinsdag 11 maart 2014 is een bezoek gebracht aan het plangebied van de Oude Steenfabriek en directe omgeving. Gedurende dit bezoek zijn is het plangebied en de directe omgeving beoordeeld op het mogelijk voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Dit vond plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is daarnaast beperkt gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten te bepalen omdat deze via o.a. Waarneming.nl worden beheerd voor een veel groter gebied. Overige waarnemingen worden van bewaard op kilometerniveau zoals weergegeven door Telmee.nl. en in op een nog groter schaalniveau in verspreidingsatlassen.

4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING

4.1 Flora

Het plangebied van de Oude Steenfabriek bestaat voor een groot deel uit weiland dat grotendeels wordt begraasd door schapen. In dit ecotoop wordt het voorkomen van beschermde planten uitgesloten omdat beschermde soorten zijn gebonden aan bepaalde ecotopen.

Langs de sloot wordt het voorkomen van beschermde soorten tevens uitgesloten. De oevers zijn relatief zwaar bemest en daarom wordt het voorkomen van zwanenbloem en dotterbloem uitgesloten.

Het deelgebied van de voormalige boerderij en directe omgeving is nagenoeg geheel verhard. Het voorkomen van beschermde planten wordt hierin niet aannemelijk geacht. De beperkt aanwezige muren zijn te droog voor muurplanten. Onder een kapotte dakgoot werd wel wijfjesvaren vastgesteld (zie figuur 4).

Gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 11 maart 2014 zijn geen beschermde plantensoorten vastgesteld (op muren). Op grond hiervan wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgesloten.

Figuur 4. Wijfjesvaren op de schuur.

4.2 Vleermuizen

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen kan niet worden uitgesloten. In de bomen rond de boerderij zijn gaten vastgesteld die in potentie van waarde zouden kunnen zijn voor boombewonende vleermuizen zoals de rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (zie figuur 5). Met de realisatie van de plannen worden de bomen gerooid en gaat de mogelijke verblijfplaats verloren.

Figuur 5. Potentieel geschikte gaten voor boombewonende vleermuizen in het plangebied van de Oude Steenfabriek te Montfoort.

De bebouwing van de te boerderij met woonhuis zijn geen gaten vastgesteld die in potentie geschikt zijn als kolonie- en/of paarplaats van gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis of laatvlieger. Met name het woonhuis is geheel open en daardoor geschikt voor vleermuizen. Als gevolg van de sloop van de opstallen gaan mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen verloren

Figuur 6. Openingen voor gebouwbewonende vleermuizen in de Oude Steenfabriek te Montfoort.

Voor overwinteringsplaatsen is de bebouwing niet geschikt omdat de gebouwen te droog zijn en te veel aan temperatuurveranderingen onderhevig zijn. Ondergrondse bebouwing ontbreekt tevens. Als wordt vastgesteld dat in de bomen rosse vleermuizen verblijven, dan is nader onderzoek naar overwinteringsplaatsen van de rosse vleermuis in de bomen van belang omdat bomen worden gerooid. Een deel van de populatie rosse vleermuizen verblijft jaarrond in een gebied en kan derhalve overwinteren in de bomen.

Het plangebied van de Oude Steenfabriek te Montfoort grenst aan de noordwestzijde aan de Hollandse IJssel. Het is mogelijk dat deze historische watergang een vliegroute vormt voor vleermuizen zoals de meervleermuis. De coniferenhaag in het plangebied (langs deze Hollandse IJssel) kan tevens een onderdeel zijn in een vliegroute van vleermuizen die mogelijk verblijven in de bebouwing of bomen binnen het plangebied.

Als gevolg van verlichting en het rooien van de coniferenhaag kan er een effect optreden op een mogelijke vliegroute van vleermuizen.

Het voorkomen van migratieroutes langs het gebied is mogelijk omdat de Hollandse IJssel een grootschalige landschapselement is dat grenst aan het plangebied van de Oude Steenfabriek. Verlichting zou een negatief effect kunnen hebben op een eventuele migratieroute.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied van vorm veranderen. Met de realisatie van de plannen wordt een park gerealiseerd en er komen vijvers. Dit zal bijdragen aan de dichtheid van insecten. Deze insecten vormen het voedsel voor vleermuizen. Effecten op de potentiële foerageermogelijkheden van vleermuizen worden derhalve uitgesloten. Indien het vrachtwagen terrein echter sterk wordt verlicht, dan kan dit vleermuizen weren, waardoor de waarde van het plangebied van de Oude Steenfabriek als foerageergebied afneemt.

4.3 Overige zoogdieren

Het voorkomen van licht beschermde soorten is aannemelijk. Zo werden sporen van mol en haas vastgesteld gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 11 maart 2014. Er is daarnaast, gelet op aanwezige ecotopen, een kans op huisspitsmuis, konijn, egel, rosse woelmuis en bosmuis. Al deze soorten zijn licht beschermd en niet bedreigd volgens de Rode lijst. Voor deze licht beschermde soorten bestaat een vrijstelling van de Flora- en faunawet.

Het voorkomen van matig of zwaar beschermde soorten wordt, gelet op de aanwezige ecotopen, uitgesloten. Zo is gebied voor das te veel in cultuur gebracht en te geïsoleerd voor bijvoorbeeld het kunnen voorkomen van de das. Daarnaast zijn de bomen in het plangebied te geïsoleerd gelegen om een functie te hebben voor eekhoorn. Het ontbreekt verder aan geschikte ecotopen voor de waterspitsmuis langs de sloot.

4.4 Broedvogels

Het voorkomen van broedvogels in de opgaande beplantingen binnen en direct rond het plangebied van de Oude Steenfabriek is vastgesteld en ook aannemelijk. In de beplanting rond de boerderij zou merel, roodborst, houtduif, gaai en winterkoning e.d. kunnen broeden. Een nest van ekster is vastgesteld. Mogelijk komt fitis, tjiftjaf, zwartkop en zanglijster voor, gelet op de aanwezige ecotopen. Deze soorten zijn ook vastgesteld in de omgeving (Hustings e.a., 2002). In de sloot of op de oevers zou daarnaast meerkoet, waterhoen en wilde eend tot broeden kunnen komen. In de weilanden zou Kievit kunnen broeden.

Gelet op de aanwezige ecotopen wordt het voorkomen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen niet uitgesloten. In de woonbebouwing en schuur zouden steen- of kerkuil zich kunnen ophouden. Gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 11 maart 2014 werden enkele mogelijke sporen aangetroffen (zie figuur 7). Gedurende het verkennend veldonderzoek op dinsdag 11 maart 2014 werden geen (oude) nesten van sperwer en buizerd vastgesteld.

In verband met het voorkomen van algemene broedvogels wordt aangeraden om te werken buiten het broedseizoen of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen. Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Figuur 7. Spoor van een uil op de bebouwing van de Oude Steenfabriek te Montfoort.

4.5 Amfibieën

Mogelijk komen ter plaatste van en direct rond het plangebied van de Oude Steenfabriek te Montfoort algemene amfibieën voor zoals de gewone pad, bruine kikker en middelste groene kikker. Deze algemene amfibieën zijn licht beschermd en niet bedreigd volgens de Rode lijst. Voor deze licht beschermde soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Gelet op de aanwezige ecotopen wordt het voorkomen van matig of zwaar beschermde soorten amfibieën uitgesloten.

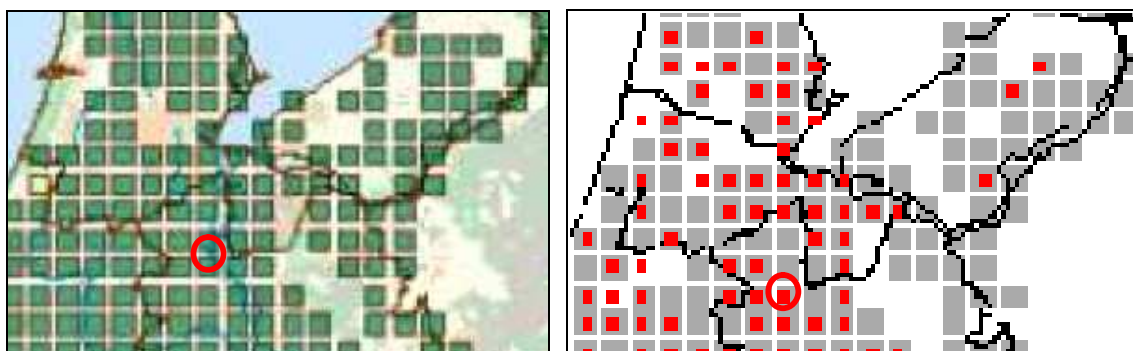
4.6 Vissen

Door het gebied loopt één sloot met matig tot slechte waterkwaliteit. Zo ontbreekt het aan water- en moerasplanten die van essentieel belang zijn voor het doorgaans voorkomen van vissen. Ook is er een dikke sliblaag aanwezig (zie figuur 8). Deze waterkwaliteit is derhalve beperkend voor het voorkomen van bijvoorbeeld de zwaar beschermde bittervoorn.

Figuur 8. Beeld van de sloot in het plangebied van de Oude Steenfabriek te Montfoort.

Ondanks dat kan het voorkomen van vissen echter niet worden uitgesloten. De niet beschermde driedoornige stekelbaars en de matig beschermde kleine modderkruiper komen ook voor in wateren met een slechtere waterkwaliteit. Kleine modderkruiper komt ook voor in de omgeving ((zie figuur 8). Op grond hiervan is het mogelijk dat kleine modderkruiper in de sloot in het plangebied van de Oude Steenfabriek te Montfoort voorkomt.

Figuur 9. Verspreiding van de kleine modderkruiper uit *Telmee.nl* (links) en tijdschrift *Ravon* (46 (2012) (rechts)) t.o.v. de Oude Steenfabriek te Montfoort (rode cirkel).

4.7 Reptielen

Gezien de huidige inrichting ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie *Ravon.nl*), de ligging en de aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

4.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde geleedpotigen en mollusken (o.a. brede geelgerande waterroofkever en zeggekorfslak) worden uitgesloten.

5. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

5.1 Aanleiding

Er zijn plannen voor de reconstructie van het gebied van de Oude Steenfabriek te Montfoort. De plannen gaan uit van herontwikkeling van de bestaande bebouwing, de realisatie van een vrachtwagenparkeerterrein en de realisatie van een park. Deze activiteiten zouden kunnen samen gaan met effecten op beschermde soorten. Op grond hiervan is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten.

5.2 Resultaten

Uit het onderzoek komt naar voren dat negatieve effecten op de vleermuizen (verblijfplaatsen, vlieg- en migratieroutes en mogelijk foerageergebied als het parkeerterrein intensief wordt verlicht) niet kunnen worden uitgesloten. Een veldonderzoek naar het voorkomen en het eventuele terreingebruik van vleermuizen is derhalve van belang om eventuele effecten op een adequate manier in te kunnen schatten. Verder kan het voorkomen van broedvogels met vaste rust- en verblijfplaatsen (uilen) niet worden uitgesloten, effecten op deze soort(groep)en kunnen dan ook niet worden uitgesloten. Op grond hiervan is een gerichte veldinventarisatie van belang om eventuele effecten en gerichte maatregelen te kunnen treffen.

Er komen daarnaast algemene licht beschermde amfibieën (o.a. gewone pad en bruine kikker) en overige zoogdieren (o.a. konijn, egel) voor. Voor deze soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van deze algemene licht beschermde soorten heeft derhalve geen procedurele betekenis. Tot slot kan het voorkomen van de vissoort kleine modderkruiper in de sloot niet worden uitgesloten. Deze sloot wordt nadelig beïnvloedt door de plannen (indirect), al wordt de sloot niet direct beïnvloedt. Het voorkomen van overige beschermde soorten wordt verder uitgesloten.

Wel komen er algemene broedvogels voor. Voor deze algemene broedvogels geldt dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen of op een manier dat nesten en eieren niet worden geschaad.

5.3 Eindconclusie

Effecten op beschermde vleermuizen, vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen (uilen) en vissen (kleine modderkruiper) kunnen niet worden uitgesloten. Op grond hiervan is nader onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet vereist ter bepaling of verbodsbepalingen van deze wet worden overtreden en of ontheffing is vereist.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

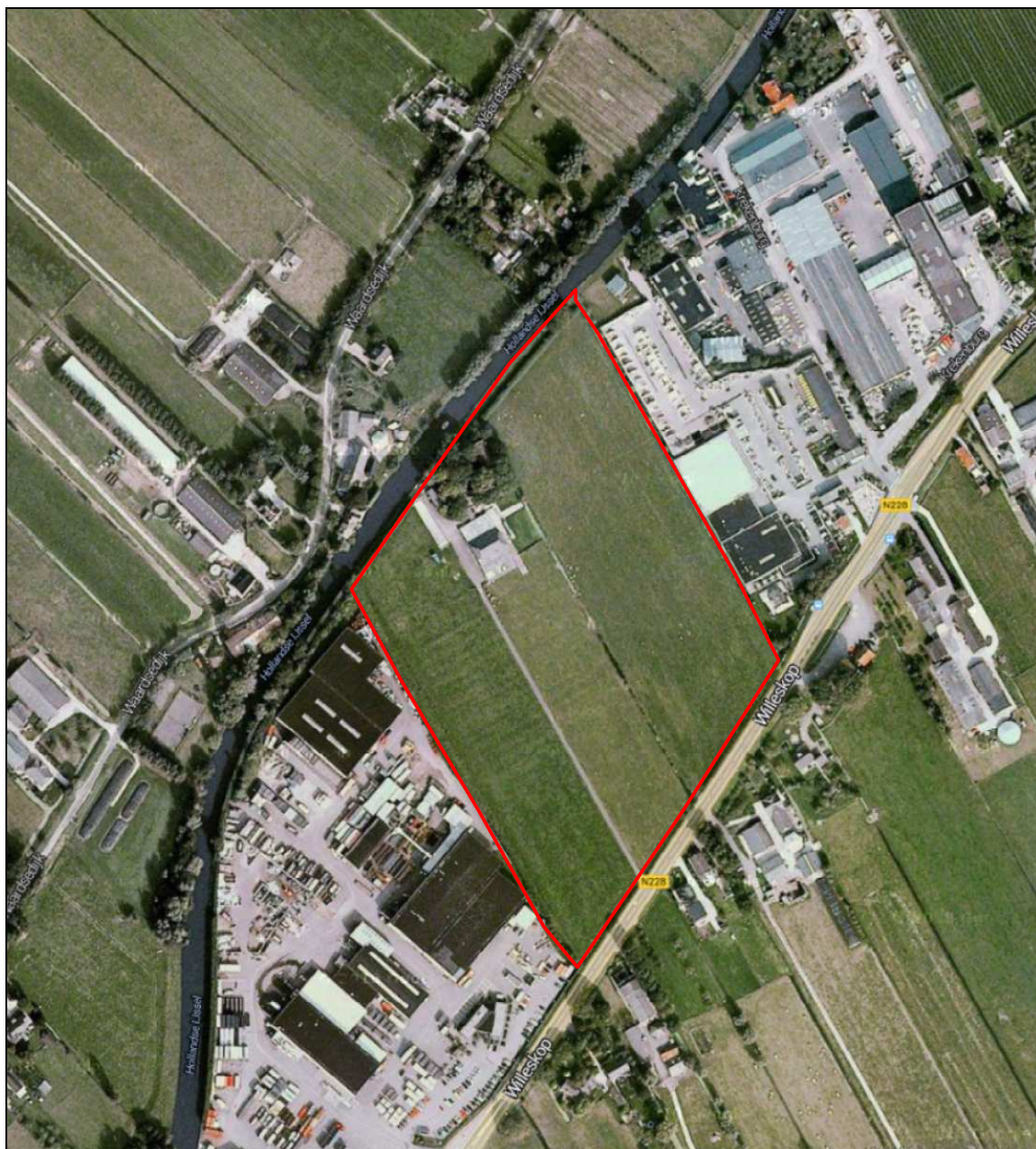
- Bergmans, W., Zuiderwijk, A., 1986. Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun bedreiging. KNNV 1-177
- Bink, F.A., 1992. Ecologische Atlas van de dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt en Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar. V. van, Smeenk, C., Thissen, J.B.M., 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. KNNV 1-336.
- Cremers, R., Delft, J., 1999. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV-Uitgeverij.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F., Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

1. EXACTE LIGGING PLANGEBIED

2. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij windiger en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601